

פתרון הבחינה

בעברית

חורף תשע"ט, 2019, שאלון: 11281
מוגש ע"י צוות המורים של "יואל גבע"

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

3

סוג הבחינה: בגרות
 מועד הבחינה: חורף תשע"ט, 2019
 מספר השאלון: 11281
 נספח: טקסטים

מדינת ישראל
 משרד החינוך

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שלוש שעות.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני חלקים.
חלק ראשון	—	הבנה והבעה	—	50 נקודות
חלק שני	—	לשון	—	50 נקודות
- פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס
 פרק ב: תחביר
 פרק ג: מערכת הצורות
- יש לבחור באחד הפרקים
- סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: 1. יש לקרוא את הטקסטים שבנספח ולענות על השאלות בגוף שאלון זה, לפי ההוראות.
 2. לכתובת טיוטה אפשר להשתמש בעמודים האחרונים (22-23) של השאלון.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

למידע על פסיכומטרי
 ביזאג גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
 אל תתפשר עליה.

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

4

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

חלק ראשון — הבנה והבעה (50 נקודות)

קרא את הטקסטים (1)-(3) שבנספח המצורף, וענה על כל השאלות 1-4 שלפניך.

הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. לפניך קטע מטקסט 3.

"משחקי מחשב משפרים מגוון כישורים. אנשים ששיחקו בהם בקביעות שיפרו את היכולת להתמקד בפרטים חזותיים. יכולת זו שימושית בקריאה של האותיות הקטנות בחזאים או בעלוני תרופות". (שורות 4-5)

א. אילו קטע זה היה משולב בטקסט 1, איזה רכיב מבין רכיבי הטיעון קטע זה היה יכול לשמש בטקסט 1?

הסבר את קביעתך. (4 נקודות)

אילו קטע זה היה משולב בטקסט 1, הוא היה משמש טענת נגד שאינה עולה בקנה אחד עם עמדתו של הכותב. כותב

המאמר מדגיש שמשחקי המחשב פוגעים במשתמשים ואינם מאפשרים להם לפתח מיומנויות המתאימות לעולם

הממשי.

ב. מה יידרש מכותב טקסט 1 לעשות כדי לחזק באמצעות קטע זה את טענתו? (2 נקודות)

כותב טקסט 1 יידרש להפריך את הטענה שעל פיה קיימים יתרונות במשחקי המחשב: או באמצעות מחקרים בעלי

ממצאים סותרים, או באמצעות הצגת היתרונות האלה כקטנים ובלתי משמעותיים, באופן יחסי לחסרונות

שבהתמכרות למשחקים אלה.

2. בכל אחד מן הטקסטים (1)-(2) מתואר יחס אחר של ההורים למשחקי המחשב, ובשני הטקסטים נטען שההורים

אינם מבינים דבר כלשהו.

א. מהו יחסם של ההורים למשחקי מחשב בכל אחד מן הטקסטים (1) ו-(2)? הסבר. (4 נקודות)

יחסם של ההורים למשחקי מחשב במאמר 1 הוא: יחס שלילי. ההורים רואים בהם כגורם המוביל לקושי ביחסים שלהם עם ילדיהם

התמכרות הילדים לאמצעים טכנולוגיים שונים גורמת להורים לבעיות תקשורת עם הילדים. בנוסף, היא גורמת להורים לחוש רגשות

אשם, שכן הם משוכנעים שהתמכרות זו נגרמה בגללם. יחסם של ההורים למשחקי מחשב במאמר 2 הוא: יחס חיובי. ההורים תופסים

משחקים אלה ככלים המעודדים יצירתיות, קואורדינציה, השגת יעדים ושיפור יכולת הזיכרון. בנוסף לכך, הם רואים במשחקים אמצעי

הגנה של הילדים מפני פעילויות מסוכנות שעלולות להתרחש מחוץ לבית. הימצאותם של הילדים בבית מרגיעה את ההורים.

ב. על פי כל אחד מן הטקסטים (1)-(2), מה ההורים אינם מבינים? (4 נקודות)

על פי מאמר 1, ההורים אינם מבינים שהם אינם אשמים בהתמכרות של ילדיהם למשחקי המחשב. האובססיה שפיתחו

ילדיהם למשחקים אלו היא תוצר של "טכנולוגיה משכנעת" ומכוונת, שמטרתה לגרום להתמכרות זו.

על פי מאמר 2, ההורים אינם מבינים את הסכנות הטמונות במשחקי המחשב, ובהתמכרות להם. אותם "יתרונות" שהם

רואים במשחקים אלו אינם יתרונות של ממש. בנוסף, יש בהתמכרות זו חסרונות רבים וסכנות, שאותם ההורים לא

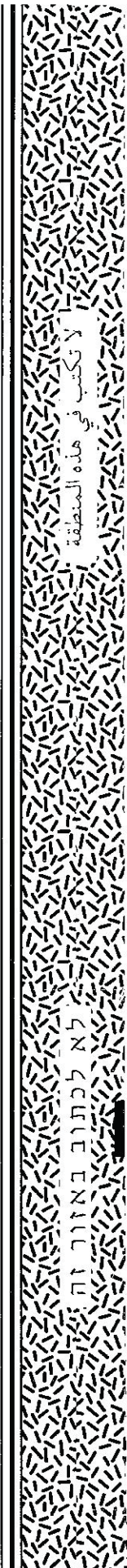
רואים ולא מבינים.

5 תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה **نزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان**

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

3. לפניך קטע שכתבה במהלך חופשת הקיץ אם על בנה המרבה לשחק במשחקי מחשב.
 "נהיה לי בן רובוט, כל יציאה מן הבית גורמת למריבה, הצעה לבילוי נהייתה עול מבחינתו, הוא התנתק מרוב החברים האמיתיים ומצא לו חברים שהוא מדבר איתם בעת משחק, מה זה? איך הגעתי למצב הזה? יש לי מועקה קשה בנוגע למה שהבן שלי נהיה. ילד ספורטיבי וחברותי שבמהלך החופש כולו 'תקוע' מול המסך בעיניים מזוגגות, ואין לי שליטה על זה, כי אם אנתק את החשמל תתעורר פה מלחמה שאיני מסוגלת להתמודד איתה. בבקשה אל תגידו לי שזה עדיף על הסתובבות בחוץ. הכול עדיף על הבהייה האין-סופית הזאת, על שיחות עם אנשים וירטואליים מול מסך טלוויזיה. מה עושים? הקיץ הזה הוא סיוט!"
 (מתוך קבוצת הפייסבוק "אימהות נפגעות פורטנייט")

הגב על דבריה של האם. הסתמך על ניסיוןך האישי ועל טקסט אחד או יותר מן הטקסטים שקראת. (8 נקודות)

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

4. כתיבה ממוזגת (28 נקודות)

הקשר בין הטכנולוגיה לפסיכולוגיה הוא דו-כיווני. מצד אחד תעשיית הטכנולוגיה משתמשת בידע ובכלים מתחום הפסיכולוגיה, ומצד אחר בתחום הפסיכולוגיה משתמשים בתוצרים של תעשיית הטכנולוגיה. על פי שלושת הטקסטים שקראת, כתוב סקירה ובה תציג כל אחד מן הצדדים האלה. כתוב בהיקף של כ-200 מילים. השתמש בעמוד זה לכתובת טיוטה, ואת הסקירה כתוב בעמודים 7-8.

טיוטה

Lined area for writing the answer.

לא לכתוב באזור זה לא לכתוב באזור זה لا تكتب في هذه المنطقة

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

8

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

Lined writing area for student response

שים לב: שאלה 5 בעמוד הבא.

لا تكتب في هذه المنطقة | لا تكتب في هذه المنطقة

9 תלישת דף עלולה להביא לפסילות הבחינה **نوع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان**

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

חלק שני – לשון (50 נקודות)

בחלק זה שלושה פרקים. עליך לענות על שני פרקים: על פרק א – חובה, ועל אחד מן הפרקים ב-ג.

פרק א: שם המספר, אותיות השימוש ומילות היחס – חובה (10 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלות 5-6.

5. לפניך קטע ובו מספרים מודגשים. כתוב במילים את המספרים המודגשים.

עליך לנקד בק את המילה שמונה (במשפטים שבהם כתובה הספרה 8).

מכורים למשחקי מחשב

תעשיית משחקי הווידאו היא 1 אחת התעשיות הרווחיות ביותר בעולם, ושזייה מוערך בכמאה

מיליארד דולר בשנה. לשם השוואה, תעשייה זו מגיבה פי 3 שלושה רווחים יותר מתעשיית הקולנוע.

בשנה האחרונה נעשה משחק הווידאו "פורטנייט" למשחק הפופולרי ביותר בעולם. מיליוני בני אדם משחקים

בו ברחבי העולם, והוא נמצא ביותר מ- $\frac{2}{3}$ שני שלישים ממשקי הבית בארצות הברית.

חברת "אפיק גיימס", מפתחת ה"פורטנייט", הודיעה שבמהלך חודש ינואר **2018 אלפיים ושמונה עשרה**

זכה המשחק ל-45 ארבעים וחמישה מיליון הורדות.

"פורטנייט" מיועד לבני נוער בני 13 שלוש-עשרה ומעלה, ויש הטוענים שאחת הסיבות

להצלחתו היא שבמשחק זה השחקן אינו מרגיש שהפסיד. תוצאת משחק יכולה להיות: "סיימת במקום

ה-14 ארבעה-עשר מבין מאה השחקנים שמתתפים במשחק".

מסקרים שנערכו מתברר כי בארץ מספר השחקנים עולה על 800,000 שמונה מאות אלף,

ו-43 ארבעים ושלושה אחוז מן הנשאלים העידו כי הם "מכורים" למשחק.

ולה להביא לפסילת הבחינה נזע ורقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

GEVA.CO.IL | 1-800-20-40-60

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

6. לפניך קטע קצר, ובו מודגשות מילות יחס בנטייה. מקצתן מבטאות הגייה שגויה.

הקף רק את מילות היחס שהגיתן תקינה.

הורים יקרים,

 אם חשבתם שרק **אצלכם** הילדים מכורים למשחקי מחשב, דעו ש**במזלכם** יש עוד הורים רבים.

להלן כמה עצות מועילות:

- אפשרו לילדים לשחק שעתים-שלוש ביום לכל היותר, ובשאר הזמן נסו לארגן **בשבילם** פעילויות של משחקי כדור בחוץ ומפגש עם חברים.
- שוחחו עם ילדיכם על הסכנות, והדריכו אותם מה לעשות במקרה שפונים **אליהם** כדי לקבל מהם מידע.

 למידע על פסיכומטרי
 ביואל גבע ←

**הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
 אל תתפשר עליה.**

 לא לכתוב באזור זה
 لا تكتب في هذه المنطقة

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נזע ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

12

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

פרק ב: תחביר (40 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 7-11 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

7. לפניך שלושה משפטים.

I. אף על פי שמדע המשחקים עדיין בחיתוליו, כבר גובשו די תובנות בתחום הפסיכולוגיה לעיצוב משחק על פי

נוסחה שכלולים בה רכיבי ההתמכרות הבסיסיים.

II. תאגידי הטכנולוגיה מעדיפים שהעניין הזה יישאר בצל, שכן הם חוששים מחשיפת העובדה שצעירים הם

קורבן של מניפולציה.

III. משחקי הפעולה מעולם לא תוכננו להיות אמצעי לימוד, אך יש בעצם מהותם עקרונות למידה חשובים.

א. (1) אחד משלושת המשפטים III-I יוצא דופן מבחינת הקשר הלוגי שבו. ציין את מספרו. II

(2) ציין את הקשר הלוגי במשפט היוצא דופן. סיבה ותוצאה

(3) ציין את הקשר הלוגי המשותף לשני המשפטים האחרים. ויתור

ב. במשפטים II-I תחם רק את פסוקיות הלואי.

ג. המר את משפט III במשפט מורכב, שישמור על הקשר הלוגי שבמשפט המקורי.

אף על פי שמשחקי הפעולה מעולם לא תוכננו להיות אמצעי לימודי, יש בעצם מהותם עקרונות

למידה חשובים.

ד. המר את משפט III במשפט פשוט, שיבטא את הטענה המרכזית שבו. עליך להשמיט מילים.

בעצם מהותם של משחקי הפעולה יש עקרונות לימוד חשובים, ללא תכנון מוקדם.

לא תכתוב באזור זה

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה **נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان**

13

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

8. לפניך שלושה משפטים מורכבים.

I. מן המחקר הפסיכולוגי עולה כי נערים בגיל ההתבגרות מחפשים תחרותיות.

II. ההורים אומרים שעיסוק היתר של ילדיהם בטלפון, במשחקי וידאו ובמדיה חברתית הוא הקושי הגדול ביותר

בהתמודדות שלהם עימם.

III. ההבדל היחיד בין משחקי העבר ובין המשחקים בימינו הוא שבימינו המשחק הוא במחשב.

א. תחם את הפסוקית שבכל אחד מן המשפטים.

 ב. (1) ציין את מספרו של המשפט שבחלק העיקרי שלו אין נושא. I

 (2) ציין את מספרו של המשפט שבחלק העיקרי שלו אין נושא. III

(3) הסבר מדוע חסרים הנושא והנשוא בחלקים העיקריים של המשפטים שציינת.

במשפט I אין נושא בחלק העיקרי מפני שהפסוקית היא פסוקית נושא.

במשפט III אין נושא בחלק העיקרי מפני שהפסוקית היא פסוקית נושא.

ג. המר את משפט II במשפט פשוט.

לדברי ההורים, עיסוק היתר של ילדיהם בטלפון, במשחקי וידאו ובמדיה חברתית הוא הקושי הגדול

ביותר בהתמודדות שלהם עימם.

ד. לפניך שני משפטים מורכבים נוספים, ובהם המילה "מת" פותחת פסוקית.

 IV. המתח בין הידיעה שיש סיכוי לקבל ונגמול לבין חוסר הידיעה מת בדיוק הוא יגיע מוביל לתהפוכות

 רגשיות. לוואי

 V. המשתמשים לעולם אינם יודעים מת הם יקבלו את ה"לייק" הבא או את הפרס במשחק. מושא

ציין לאחר כל משפט את התפקיד התחבירי של הפסוקית הפותחת במילה "מת".

 לחידע על פסיכומטרי
ביואל גבע ←

 הזמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

لا تكسب في هذه المنطقة

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

9. א. לפניך שני משפטים, ובכל אחד מהם יש פסוקית מצומצמת.

פסוקית תיאור תכלית מצומצמת

I. "טכנולוגיה משכנעת" פועלת כדי ליצור סביבות דיגיטליות שהמשתמשים בהן מרגישים שהן נענות

לדחפים האנושיים הבסיסיים שלהם.

פסוקית לוואי מצומצמת

II. בשל הדחף הבסיסי להצליח בתחום החברתי ילדים מבלים איך-ספור שעות בסביבות של מדיה חברתית

ומשחקי וידאו.

(1) תחם את הפסוקית המצומצמת בכל אחד מן המשפטים.

(2) מעל כל פסוקית מצומצמת שתחמת ציין את תפקידה התחבירי במשפט.

(3) בטבלה שלפניך הועתקו ממשפט I מילים בצורת הבינוני. ציין את התפקיד התחבירי של כל אחת מהן.

בחר את התפקיד מן הרשימה שלפניך:

נושא, נושא, מושא, לוואי, תיאור

המילה	התפקיד התחבירי
משכנעת	לוואי
פועלת	נושא
המשתמשים	נושא
מרגישים	נושא
נענות	נושא

(4) במשפט I נעשה שימוש במאזכרים. העתק מן המשפט את המילה (או המילים) שכל אחד מן המאזכרים

מתייחס אליה (או אליהן).

בהן סביבות דיגיטליות שהן סביבות דיגיטליות שלהם המשתמשים

ב. לפניך משפט מורכב בעל פסוקית מצומצמת.

חשוב לדעת את האמת על מעורבותם של המומחים במדעי המוח בלכידת תשומת הלב של הילדים.

המר את המשפט במשפט מורכב שתהיה בו פסוקית רגילה במקום הפסוקית המצומצמת.

חשוב שנדע את האמת על מעורבותם של המומחים במדעי המוח בלכידת תשומת הלב של הילדים

ג. לפניך משפט ובו שם פועל.

חוקרים רבים, ובהם פוג, נוטים להתעלם מן ההשפעות הנרחבות של "הטכנולוגיה המשכנעת" על הילדים.

מה התפקיד התחבירי של שם הפועל במשפט זה?

חלק מנשוא מורחב

لا تكتب في هذه المنطقة

15 תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה **נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان**

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

10. א. קרא את הקטע שלפניך.

החברות פייסבוק, גוגל וטוויטר משתמשות במחשבים כדי להשפיע על התנהגות הילדים, עם זאת הכוח המניע לשינוי ההתנהגות אינו הטכנולוגיה, אלא הפסיכולוגיה. הפסיכולוגיה – התחום שאנחנו מקשרים עם ריפוי – פועלת כעת נגד ילדים. באוניברסיטת סטנפורד שבקליפורנייה שוכנת "מעבדת הטכנולוגיה המשכנעת". מקים המעבדה ד"ר ביי ג'יי פוג הוא פסיכולוג ואבי התחום המכונה "טכנולוגיה משכנעת". בתחום זה מערכות דיגיטליות ואפליקציות מכוונות לשינוי מחשבות והתנהגויות אנושיות.

(1) העתק מן הקטע שלוש תמורות.

פייסבוק, גוגל וטוויטר

התחום שאנחנו מקשרים עם ריפוי

ד"ר ביי ג'יי פוג

(2) בחר באחת התמורות שהעתקת, וכתוב משפט שמני באמצעותה ובאמצעות המילה (או המילים) שהיא ממירה. התמורה תהיה הנשוא.

החברות הן פייסבוק, גוגל וטוויטר / מקים המעבדה הוא ד"ר ביי ג'יי פוג

ב. לפניך שני משפטים.

I. משחקים אלה ואחרים מיועדים לטיפול באוכלוסיות שונות.

II. רכיבים אלו מטרתם לגרום לגירוי של אזורי התגמול במוחנו, בדיוק כמו סמים.

(1) איזה מן המשפטים אינו פותח בנושא המשפט? הקף את מספרו.

(2) נסח את המשפט שאת מספרו הקפת באופן שיפתח בנושא המשפט.

המטרה של רכיבים אלו היא לגרום לגירוי של אזורי התגמול במוחנו, בדיוק כמו סמים.

ג. לפניך שני משפטים.

I. ברשתות חברתיות ובמשחקי וידאו משתמשים בטכניקת "הפרס המשתנה".

II. בימינו פותחו מערכות דיגיטליות ואפליקציות שביכולתן לשנות מחשבות והתנהגויות אנושיות.

(1) במשפטים אלה לא מוזכר עושה הפעולה. ציין איזו דרך תחברית ננקטה בכל אחד מן המשפטים כדי שלא להזכיר את עושה הפעולה.

משפט I נושא סתמי

משפט II פועל סביל

(2) בחר באחד מן המשפטים I-II ושכך בו את עושה הפעולה. היעזר בטקסטים.

יוצרי הרשתות החברתיות ומשחקי הווידאו משתמשים בטכניקת "הפרס המשתנה".

لا تكتب في هذه المنطقة

لا تكتب في هذه المنطقة

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

11. א. לפניך קטע קצר, ובו התכתבות בקבוצת "פורטנייט" של נערים.
 נער א: יש לי קבוצה בפורטנייט איתה אני משחק. אם תרצו להצטרף אליה,
 אתם מוזמנים לפנות ולהציע את עצמכם.

נער ב: אוקיי. אני מעוניין. רק תדע ששלישי הבא לא אהיה פנוי גם אם אני
 יהיה מחובר.

נער א: מעולה. מזה השם משתמש שלך? זה בסדר שאינך תהיה תמיד פנוי.
 גם אני לא תמיד פנוי.

בטבלה שלפניך העתק מן הקטע שלוש שגיאות בתקינות התחבירית, ותקן כל אחת מן השגיאות.

תיקון	שגיאה
שבשלישי	(1) ששלישי
לא תהיה	(2) אינך תהיה
אהיה	(3) יהיה

שם המשתמש
שבה

השם משתמש
איתה

ב. לפניך קטע קצר שהושמטו ממנו סימני הפיסוק.

פסק את הקטע במקומות המתאימים -- הוסף נקודות ופסיקים בלבד.

הטכנולוגיה בשירות האדם היא סיסמה של משווקי הטכנולוגיות החדשות, אבל אין היא נכונה
 בהכרח. לדברי שרון לויני, מוסמכת בטיפול התנהגותי, שיעור ההתמכרות באוכלוסייה לטכנולוגיות
 תקשורת כמו אינטרנט, מחשב וטלפון חכם הוא 1%-2%. הופעת ההתמכרות הזלכת ומתפשטת בד
 בלבד עם השתכללות המכשירים הקיימים והתרחבות היקף פעולתם. המכשירים החדשים מאפשרים
 לא רק שיחה אלא גם התחברות לעבודה, גלישה באינטרנט, משחק, צפייה בתוכנית ועוד, כל זאת
 במהלך כל שעות היממה.

למידע על פסיכומטרי
 ביואל גבע ←

הזדמנות לעתודה יש פעם בחיים.
אל תתפשר עליה.

لا تكتب في هذه المنطقة
 لا تكتب في هذه المنطقة

17 תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נרע ורقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

פרק ג: מערכת הצורות (40 נקודות)

בפרק זה ענה על ארבע מן השאלות 12-16 (לכל שאלה – 10 נקודות).

שים לב: בכל שאלה שתבחר, ענה על כל הסעיפים.

12. א. לפניך ארבעה משפטים, ובהם מיילים מודגשות.

- העיקרון השלישי שמנוצל עד תָּם הוא צמצום הפער בין הניצחון להפסד. (מתוך טקסט 2)
- ידוע שילדים בגיל ההתבגרות הם תְּמִימִים, ויש אנשים שמנצלים זאת.
- "וְיָהִי כְכֹלֹת מִשָּׁה לְכַתֵּב אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹכָה הַזֹּאת עַל סֵפֶר עַד תְּמַם". (דברים ל"א, כ"ד)
- היא הבטיחה שתגיע בזמן, ואני לתְּמִי שוב האמנתי לה.

(1) ציין את הגזרה המשותפת למילים המודגשות במשפטים. עייע _____

(2) ציין שני מאפיינים של הגזרה שציינת, והדגם כל אחד מהם על פי מילה אחת מן המילים המודגשות.

מאפיין 1: דגש ב- ע' הפועל מילה מדגימה: תָּם

מאפיין 2: הכפלה של ע' הפועל מילה מדגימה: תְּמִימִים

(3) בטבלה שלפניך מיינ את המילים המודגשות לשתי קבוצות על פי משמעותן במשפטים, וציין בראש כל

עמודה את המשמעות של המילים בה.

משמעות I: שלמות	משמעות II: תמימות
תָּם תְּמַם	תְּמִימִים לְתִמִּי

ב. לפניך שלושה משפטים, ובהם מיילים מודגשות.

- החברה מסיקה מסקנות ממחקרים על משחקי מחשב מסחריים ומְּחִילָה אותן על דור חדש של משחקים טיפוליים (על פי טקסט 3). חויל _____
- בערב יום הכיפורים היהודי מבקש מְּחִילָה מאלה שפגע בהם. מחייל _____
- בטיוול ראינו מְּחִילָה של חפרפרת. חלייל _____

ציין לאחר כל משפט את השורש של המילה המודגשת בו.

לא לכתוב באזור זה

לא לכתוב באזור זה

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

18

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

13. א. (1) נתח כל אחד מן הפעלים שלפניך לשורש ולבניין.

נוֹכְחִים שורש יכ"ח בניין נפעל

נוֹכְחִים שורש נכ"ח בניין קל

(2) לפניך שני משפטים. שבץ בכל משפט את הפועל המתאים למשמעות המשפט מבין השניים:

נוֹכְחִים או נוֹכְחִים. שים לב: עליך להעתיק גם את הניקוד.

- לדעת פסיכולוגים ואנשי חינוך, הוריהם של מתבגרים צריכים להיות נוֹכְחִים בבית בשעות אחר הצהריים ולפקח על פעולות ילדיהם.
- הורים רבים נוֹכְחִים לדעת כי ילדיהם עדיין זקוקים לפיקוח ולהכוונה.

ב. לפניך היגדים שהוצגו למשתתפים בסקר, שמטרתו לבדוק את מידת התמכרותם לטלפון החכם.

- ההתעסקות בטלפון החכם שלי תופסת חלק חשוב בחיי.
- אני חושב על הטלפון החכם שלי גם כשהוא אינו בהישג ידי.
- קשה לי להמנע מן השמוש בטלפון החכם גם בזמן הרצאה.

(1) הקף בהיגדים ארבעה שמות הנוטים במשקלי שמות הפעולה.

(2) מבין השמות שהקפת, העתק שניים השייכים לאותו הבניין. השג הרצאה

(3) ציין את השורש של כל אחד מן השמות שהעתקת בסעיף ב(2). נשיג רציה

לא לכתוב באזור זה

لا تكتب في هذه المنطقة

19 תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה **نزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان**

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

14. לפניך משפט על פי טקסט 3, ובו מודגשים שני שמות פועל: **לְכַוֵּן** ו**לִירוֹת**.

במשחקי פעולה במחשב השחקן חייב להחליט, בתוך שנייה בערך, באיזה כלי נשק לבחור, לאן לְכַוֵּן ומתי לִירוֹת.

א. לפניך רשימה של שמונה מילים הגזורות מן השורש של שם הפועל לְכַוֵּן.

כֹּן, הַכִּין, כָּוֵן, הַכּוֹן, נָכוֹן, הַכְּוִין, כּוֹנֵן, הוֹכֵן

(1) בטבלה שלפניך מיון את המילים שברשימה לפי הבניינים.

קל	נפעל	הפעיל	הופעל	פיעל
כֹּן	נכוֹן הכּוֹן	הַכִּין הַכְּוִין	הוֹכֵן	כּוֹנֵן כוֹנֵן

(2) ציין את הגזרה המשותפת לכל המילים שברשימה. ע"ו

(3) אף על פי שכל המילים שברשימה שייכות לאותה הגזרה, מקצת המילים נוטות על דרך גזרת השלמים.

הקף ברשימה את המילים הנוטות על דרך גזרת השלמים.

(4) כתוב שני פעלים מן השורש של הפעלים שברשימה, לפי ההנחיות שלפניך.

• פועל בבניין התפעל הנוטה על דרך הגזרה שציינת בסעיף א(2). הַתְּכַוֵּן

• פועל בבניין התפעל הנוטה על דרך גזרת השלמים. הַתְּכַוֵּן

ב. (1) הקף את צורת העתיד בגוף נוכח (גוף שני, יחיד) הנכונה של שם הפועל לִירוֹת.

תִּירָה, תִּירָה

(2) לפניך ארבעה צירופים, ובהם מילים מודגשות. מבין המילים המודגשות הקף את המילים שנגזרו

מאותו השורש של שם הפועל לִירוֹת.

הַמּוֹרָה לעברית, בלי מוֹרָא ופחד, יִרְיָת הפתיחה, הוֹרָה מלווה

لا تكتب في هذه المنطقة

תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

20

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

15. א. לפניך רשימת שמות של משחקי ילדים, ובה מילים מודגשות.

איש תלוי, פרה עורת, חבילה עוברת, מחבואים,
 סבתא סורגת, צוללות, דג מלוח

(1) מבין המילים המודגשות, העתק שתי מילים שאינן צורות בינוני, וציין את המשקל של כל מילה.

המילה: עורת המשקל: קטל

המילה: מחבואים המשקל: מקטול

(2) מבין צורות הבינוני שברשימה העתק רק את צורות הבינוני הסביל. תלוי, מלוח

ב. השלם את הקטע שלפניך.

משחקי כדור עדיין נפוצים בימינו.

מן המילה כדור נגזרה המילה כדורי שמשמעותה היא דבר עגול, שנראה כמו כדור.

משמעות צורן הגזירה הסופי במילה כדורי היא תכונה.

המילה כדורת היא החלופה העברית לבאולינג, והיא נוצרה בדרך של שורש ומשקל.

דרך התצורה של המילים כדורסל, כדורגל היא הלחם בסיסים.

דוגמה למילה נוספת שנגזרה באותה דרך תצורה של המילים כדורסל, כדורגל היא המילה

חיזרים מטקסט 3, שורה 2.

מן המילה כדור נגזר השורש המרובע כ-ד-ר. השורש המרובע כ-ד-ר נוצר בדרך של הכפלת ל' הפועל

ג. לפניך משפט, ובו מודגשות שתי מילים.

מהירות גלישה גבוהה מאפשרת תגובות מהירות למהלכים במשחק.

ציין ליד כל מילה את סוג הצורן הסופי שבה: צורן גזירה או צורן נטייה, וקבע את משמעותו.

מהירות סוג הצורן הסופי: צורן גזירה משמעותו: שם עצם מופשט

מהירות סוג הצורן הסופי: צורן נטייה משמעותו: נקבה רבות

21 תלישת דף עלולה להביא לפסילת הבחינה נزع ورقة قد يؤدي إلى إلغاء الامتحان

עברית: הבנה, הבעה ולשון, חורף תשע"ט, מס' 11281 + נספח

16. א. "גיימר" (gamer) הוא חובב מושבע של משחקי וידאו ושל משחקי מחשב

ומקדיש זמן רב למשחקים עצמם, לדיון בהם ולקריאה עליהם.

בשל הצורך בחלופה עברית למילה "גיימר", הציעה האקדמיה ללשון

העברית שתי אפשרויות והעמידה אותן לבחירת הציבור.

משחקן, משחקאי

(1) ציין באיזו דרך תצורת בחרה האקדמיה ללשון העברית ליצור את

שתי החלופות האלה. בסיס + צורן סופי

(2) בחר באחת החלופות ופרט את דרך תצורתה.

משחקן - משחק + X ו

משחקאי - משחק + X אי

ב. יש המציעים את המילה שחקת במקום המונח "הפרעת גיימינג".

ציין את השיקולים הדקדוקיים שהנחו את המציעים.

המילה שחקת נוצרה בדרך של שורש + משקל, והמשקל שלה משמעותו מחלות.

השיקולים שהנחו את המציעים היו לתאר את הפרעת הגיימינג כמחלה.

ג. שמות הפועל לטלפן, לצץ (בטוויטר) רווחים בעברית. נוסף עליהם נוצרו בלשון הדיבור גם לגגל ולפסבוק.

(1) ציין את הבניין המשותף לכל ארבעת שמות הפועל האלה. פיעל

(2) רק לאחד מארבעת שמות הפועל יש שורש עברי. הקף אותו.

(3) שורשיהם של שמות הפועל האחרים מקורם בלעז. באיזה אופן נוצרו השורשים האלה?

שורשים גזורי שם

ד. (1) לפניך שני משפטים, ובכל משפט שתי מיילים מודגשות: מילה המשקפת את ההגייה הנכונה ומילה

המשקפת הגייה שגויה. בכל משפט הקף את המילה המבטאת את ההגייה הנכונה.

• המצלמה בטלפון הנייד משמשת תעוד / תעוד אירועים בחיינו.

• המחלף / מחלף החדש נבנה באמצעות שימוש בטכנולוגיה חדישה.

(2) בחר באחת מן המילים שהקפת, ונמק מדוע המילה שהקפת היא הנכונה.

מחלף - המשקל הוא משקל מ פ ע ל ומציין מקומות.

חלף - המשקל הוא מקטל ומציין מכשירים ולכן לא נכון.

תעוד - אין תשלום דגש

/רהמשר דמי ויורה/

